

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Conclusio affirmativa statuitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

DISPUTATIO PRIMA. De existentia & essentia hujus Sacramenti.

Circa huius Sacramenti existentiam gravissima sese offert contra huius temporis haereticos, negantes Extremam-unctionem quae solet in Ecclesia adhiberi infirmis de vita periclitantibus, esse verum novae legis Sacramentum, contra veritas, quam articulo sequenti resolvemus, & postea de eius essentia disserimus, & quae sit huius Sacramenti materia & forma declarabimus.

ARTICULUS I.

An extrema-unctio quae solet in Ecclesia adhiberi infirmis, sit verum Sacramentum?

Extremam-unctionem quae in Ecclesia infirmis de vita periclitantibus solet adhiberi, verum esse novae legis Sacramentum, negarunt primò Waldenses, & Albigenes, deinde wiclefus 4. libro Trialogi cap. 25. ubi negat hoc Sacramentum fuisse à Christo vel ab Apostolis institutum. Eundem errorem secuti sunt huius temporis haeretici, praesertim Lutherus & Calvinus; hic enim lib. 4. instit. cap. 19. docet hanc unctionem ad solam gratiam curationum pertinuisse, quae tantum duravit tempore Apostolorum. Ille verò libro de captivitate Babilonica, in hoc Sacramentum sic invehitur: *Si unquam, in Extrema-unctione nunc praecipue dilaxatum est. Fingunt enim, ex hac Apostoli sententia, si quis infirmatur &c. à nobis oportere hominem ungi, cum non Sacramentum, sed figmentum sit.* Ut hic error refellatur, & veritas Catholica stabiliatur, sit

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur

Ideo igitur, Extremam-unctionem quae solet in Ecclesia adhiberi infirmis de vita periclitantibus, esse verum Sacramentum.

Probatur primò: Signum sensibile permanentiter institutum, cum promissione gratiae per illud conferenda, est verum Sacramentum. Sed Extrema-unctio, prout usurpatur in Ecclesia, & à D. Iacobo describitur, tres illas condiciones habet: Ergo est verum Sacramentum. Major patet, Minor probatur ex ipsis verbis Iacobi, quae si rectè perpendantur, insinuant tria illa ad veram Sacramentationem requisita; sic enim habent: *Infirmitatem quis in vobis, inducat Presbyteros Ecclesiae, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini; & oratio fidei salvabit infirmum, & allevabit eum Dominus, & si in peccatis sit, remittentur ei.* Ubi habetur primò Signum externum & sensibile cum dicitur, *Ungentes eum oleo in nomine Domini*, secundo institutio constans & permanens, quando absolute dicitur: *Infirmitatem quis in vobis*, quae verba sine temporis limitatione Christianis omnibus cuiusque sexus dicta

A esse patet ex antecedentibus & consequentibus, quae non minus ad nos spectant, quam ad eos qui tunc vivebant; neque ullum est indicium restrictionis illorum verborum ad solos praesentes. Tertio promissio gratiae mediante ritu illo ac signo sensibili & externo conferenda, ibidem habetur, cum subditur: *Oratio fidei salvabit infirmum: & allevabit eum Dominus, si in peccatis est, remittitur eis*: Peccata enim non remittuntur, nisi per infusionem gratiae. Unde Innocentius III. cap. *Cum venisset*, de Sacra unctione, docet extremam unctionem interioris invisibilisque unctionis signum esse, *si digne sumatur vel agitur, vel augeat quod designat*, hoc est vel producit primam gratiam, forte illam non invenit propter aliquod peccatum invincibiliter oblitum; vel augeat, si eam invenit.

B Respondent aliqui, Epistolam illam D. Iacobi esse dubiae fidei. Sed contra est quod Hieronimus Epist. ad Paulinum, Augustinus 2. de doctrina Christiana cap. 8. & alij, talem Epistolam ut canonicam accipiunt, ipsique Calvinistae illam inter libros Scripturae canonicos jure numerari non negant, sed expresse fatentur art. 3. Confess. suae Gallic.

C Alii respondent. D. Iacobum in illis verbis *si in peccatis fuerit, remittentur eis*, non voluisse significare quod remissio peccatorum sit ex divina promissione effectus illius unctionis, sed solum quod Apostoli sive Presbyteri tunc temporis viventes, hac unctione ad curationem morborum corporaliū miraculosa utentes, infirmos simul admonerent, morbi causam solere esse peccata, eosque excitabant ad quaerendum eorum remissionem per poenitentiam & fidem, ut ita & secundum animam, & secundum corpus toti sani fierent. Addunt ex Calvino, Apostolos oleo potius quam alia se iles fuisse ut esset signum, miraculosa aegritudinis corporalis curationem, fieri non viribus hominis, sed potentia Spiritus Sancti; constat enim oleo significari Spiritum Sanctum.

D Sed contra primò: Dato & non concesso, quod eo duntaxat modo indicare voluisset Apostolus tribui remissionem peccatorum in illa unctione, inde tamen non possent sectarij inferre, eam non fuisse verum Sacramentum; docent enim gratiam in Baptismo & Eucharistia non causari ex opere operato, sed tantum per fidem & poenitentiam excitatam in animis per Ministri Evangelici vocem in usu illorum Sacramentorum.

E Contra secundo: Figmentum est haec interpretatio, sine fundamento in cerebris Sectariorum fabricatum; nullum enim est verbum in tota Epistola de tali Ministrorum admonitione, quae fidem & poenitentiam excitet in infirmo illud autem quod addunt ex Calvino, probat, si quid probet, Apostolos debuisse in omni curatione miraculosa uti oleo; quandoquidem nulla est assignabilis,

bilis, quæ non esset effectus Spiritus sancti.

6. Probat secundum conclusio autoritate, & traditione veterum Patrum, & Consiliorum, qui Extremam-Uñctionem Sacramentum vocant, & cæteris Ecclesiæ Sacramentis verè ac propriè dictis annuerant. In primis enim Tertullianus antiquissimus author lib. 1. contra Marcionem, Baptismi, Extremæ-Uñctionis, & Eucharistiæ mentionem facit, his verbis: *Nec aquam* (Christus) *reprobavit quæ suos abluunt, nec oleum quo suos unxit, nec mellis & lactis societatem, quæ suos insantat, nec panem quo ipsum suum corpus representat.* Augustinus etiam lib. 5. de Baptismo cap. 20. quatuor agnoscit Sacramenta novæ legis, nempe Baptismum, Extremam-Uñctionem Eucharistiam, & Pœnitentiam, ait enim: *Si ad hoc valet quod dictum est in Evangelio, ut per peccatorem Sacramenta non celebrentur: quomodo exaudiat homicidam deprecantem vel super aquam Baptismi, vel super oleum, vel super Eucharistiam, vel super caput eorum quibus manus imponuntur? nimirum per reconciliationem?* Et serm. 215. de tempore ante medium, Extremæ-Uñctionis usum & effectum Sacramentalem commendat, his verbis: *Quoties infirmitas aliqua supervenerit, corpus & sanguinem Christi ille qui egrotat accipiat, & inde (scilicet) corpusculum suum unget, ut illud quod scriptum est impleatur in eo, infirmetur quis ex vobis &c.* Et expressius Author tractatus de rectitudine Catholicæ fidei, inter ejus operatorem 9. *Qui egrotat, in sola Dei misericordia confidat, Eucharistiam cum fide & devotione accipiat, pleniusque benedictum ab Ecclesia petat, unde corpus suum ungetur, & secundum Apostolum oratio fidei salvabit infirmum.* Sic etiam inter Græcos Chrysostomus lib. 3. de sacerdotio, ex eodem Jacobi loco probat Sacerdotes non solum cum nos regenerant, sed & postea potestatem habere indulgendi peccata, cum nos unguunt. Item Innocentius I. Augustini contemporaneus, & ab eodem nec non à Chrysostomo & Hieronymo mirificè commendatus, interrogatus à Decentio Eugubino Episcopo, utrum Extrema-Uñctio danda esset pœnitentibus quibus cætera Ecclesiæ Sacramenta negabantur? Sic respondet in Epistola ad ipsum scripta cap. 8. *Pœnitentibus istud infundere non potest (oleum scilicet Extremæ-Uñctionis) quia genus est Sacramenti: Nam quibus reliqua Sacramenta negantur, quomodo unum genus putatur posse concedi?* Petrus Damianus serm. 1. in Dedicatione Ecclesiæ: *Tertium (inquit) Sacramentum est unctio infirmorum.* Demum D. Bernardus in vita S. Malachiæ, circa finem, refert illum in fine vitæ hoc Sacramentum postulas.

7. Addo consensum Ecclesiæ Græcæ cum Latina, nam in Consilio Florentino, ex utraque Ecclesia Græca & Latina coacto, Extrema-Uñctio inter novæ legis Sacramenta numeratur, ejusque materia, forma, proximum subiectum, & minister recensentur. Et Nicolaus Cabasilas in compositione Liturgiæ cap. 29. agnoscit Extremam-Uñctionem esse verum Sacramentum, sic enim ait: *Peccatorum remissionem & ultimum olei Sacramentum perficit Sacerdotum oratio; & hoc Apostolicam traditionem habere addit, probatque ex verbis Jacobi supra adductis.*

8. Ex his liquet mentiri Kemnitium, aliosque Sectarios, dum dicunt Extremam-Uñctionem institutam fuisse à Felice IV. nam Innocentius I. eo longè antiquior, & alij Patres supra relati, ex-

A preflam illius mentionem fecerunt, & Consilium Nicænum primum can. 69. Arabico, metens olei infirmorum, ipsumque à Chrismate & cæteris Catechumenorum distinguit, cum ficit: *Trid. ad hoc anno debet. Sacerdos benedicere aquam & oleum, non sicut fit in Baptismo, neque sicut benedixit Chrismata, sed sicut oleum infirmorum.*

His accedit ratio congrua, infirmis à Tridentino sess. 14. tradendo doctrinam de Sacramentis Extremæ-Uñctionis. Cum enim articulis mortis multis de causis sibi homini formidabilibus, tum propter conscientiam peccatorum totius, tum præteritæ, & timorem divini iudicii; tum propter tentationes Dæmonis fortius tunc infirmis, quia modicum tempus videt se habere, ac deum propter ipsius morbi gravitatem, & mortis imminentis horrorem, infinitam Christi bonitatem & curam ac providentiam quam de nostra salute habet, maxime decuit, ut Sacramentum illud institueret, tum ut eius virtute infirmis peccatis auxilio juvarentur ad molestias morbi patienter ferendas; tum ut fortiores fierent ad tentationes eo tempore occurrentes superandas; tum denique, ut si forte aliqua haberent peccata immemoriter ignorata, efficaciam illius remitteretur. Quam rationem eleganter Tridentinum loco citato, his verbis expressit: *Clementissimus Redemptor noster, qui servis suis quovis tempore voluit de salutaris remissionis adversus omnia omnium hominum tela esse profectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis aliis præparavit quibus Christiani conservant se integros dum viverent ab omni graviore Spem commodo possint: ita Extrema-Uñctionis Sacramentum finem vitæ tanquam firmissimo quodam præsidio munivit: Nam etsi adversarius noster occasiones per vim vitam quærat & capiet, ut devotæ animæ intras quoque modo possit, nullum tamen tempus desperare, ut illius per suam suavitatem incedat ad per dandos nos penitus, & a fiduciam (scilicet) misericordia divina deturbandos, quam cum impendit nobis exitum vitæ perspicit.*

D §. II.

Solvuntur objectiones Hæreticorum, & à qua, & quando, Sacramentum Extremæ-Uñctionis institutum fuerit, breviter explicatur.

Obijciunt primò Calvinistæ: Unctio de qua loquitur D. Iacobus, erat solum ad curationem corporis, per donum miraculorum, quod tunc erat in Ecclesiâ: Ergo non erat verum Sacramentum. Consequentia patet, Antecedens sic probant. Eandem Iacobus præscribat unctionem, ac ea de qua loquitur Marcus cap. 6. quando dicit loquens de Apostolis à Christo ad prædicandum missis, quod ungebant oleo multos agros & sanabant: Sed unctio ista erat tantum curatio, non verò Sacramentalis: Ergo & illa.

E Respondeo negando Majorem, Apostolus enim expressè loquitur de remissione peccatorum, ut patet ex illis verbis, *si in peccatis sit, remittentur ei*: Ergo non loquitur tantum de curatione corporis per donum miraculorum. Ad probationem in contrariam, nego etiam Majorem, nam unctio de qua loquitur Iacobus, debet fieri per Sacerdotes, ut constat ex verbis illis, *inductis Presbiteris Ecclesiæ, & orant super eum*: cum vero Discipuli Marci 6. ungebant multos agros; non erant Sacerdotes, sed diu post prædicaverunt mortis Christi, etenim in nocte cenæ primæ Sa-